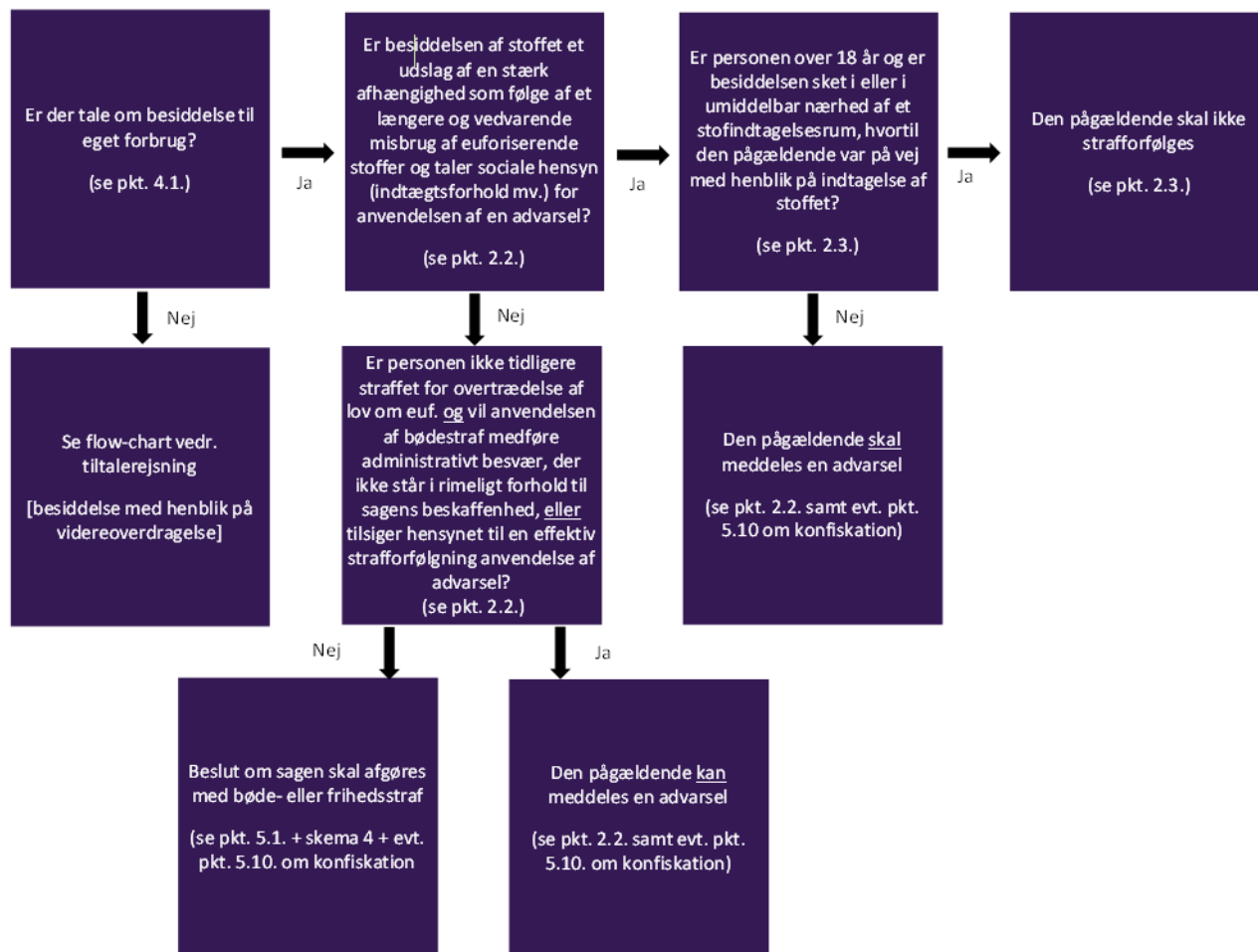

Narkotika

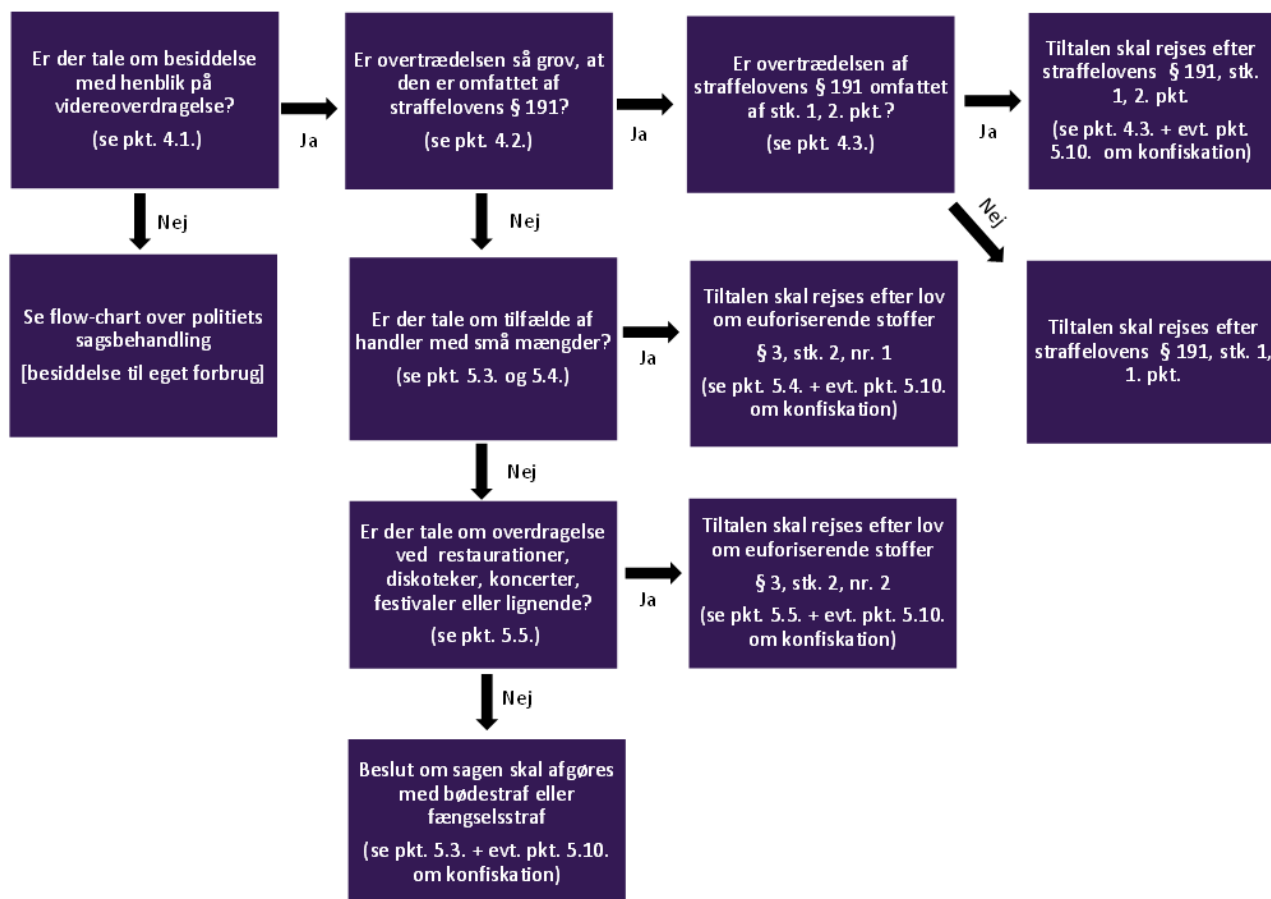
Version 18. december 2024

1. Overblik og tjekliste

Overblik: Politiets sagsbehandling

Overblik: Tiltalerejsning

Ved behandlingen af narkotikasager skal man i forbindelse med **overvejelser omkring strafpåstanden** være opmærksom på følgende:

- Besiddelse til eget forbrug? (se [pkt. 5.1.](#))
- Besiddelse med henblik på videreoverdragelse? (se [pkt. 5.3.](#))
- Er der tale om gentagne salg af narkotika i små mængder? (se [pkt. 5.4.](#))
- Er der tale om overdragelse af narkotika på eksempelvis restaurationer, diskoteker, koncerter, musikfestivaler eller lignende? (se [pkt. 5.5.](#))
- Er der tale om besiddelse eller overdragelse af narkotika i et fængsel mv.? (se [pkt. 5.6.](#))
- Er forholdet begået i en (målrettet) skærpet strafzone udpeget i medfør af politilovens § 6 a, stk. 1, og er der grundlag for at forhøje straffen i medfør af straffelovens § 81 c eller § 81 e? (se Rigsadvokatmeddelelsens afsnit om straffens fastsættelse, [pkt. 5.6.](#) eller [pkt. 5.8.](#))

Ved behandlingen af narkotikasager skal man **efter dom** være opmærksom på følgende:

- Skal dommen indsendes til optagelse i Vidensbasen? (se [pkt. 6.1.](#))

2. Politiets efterforskning og sagsbehandling

2.1. Om politiets brug af narkotikatest og indhentelse af udtalelser fra de retskemiske afdelinger

Når politiet beslaglægger narkotika anvendes et narkotikatestsæt (Marquis test) til at undersøge, om der er indikationer på, at det testede stof er narkotika. Rigspolitiets vejledning om brugen af narkotikatest findes på POLIntra.

Anklagemyndigheden skal være opmærksom på, at politiets narkotikatestsæt alene giver en indikation for, om der er tale om narkotika. Politiet skal derfor som udgangspunkt sende et formodet euforiserende stof til retskemisk analyse på de retskemiske afdelinger.

I de tilfælde, hvor en sigtet nægter at være i besiddelse af narkotika, selv om politiets narkotikatest giver et positivt svar, fremgår det af Rigspolitiets vejledning, at det formodede stof skal sendes til retskemisk analyse. Politiet kan dog afhængig af omstændighederne undlade at sende et stof til retskemisk analyse i sager, hvor sigtede erkender besiddelse af narkotika, og hvor politiets narkotikatest giver et positivt svar. Det pågældende stof skal dog sikres og opbevares, så det efterfølgende kan sendes til retskemisk analyse, hvis det er nødvendigt.

Anklagemyndigheden skal være opmærksom på, om det er nødvendigt at indhente supplerende udtalelser fra de retskemiske afdelinger. Det kan eksempelvis være relevant, hvis der er oplysninger i sagen, som peger på, at der er tale om et stof med en meget høj renhedsgrad, eller hvis der ønskes foretaget en sammenligning af euforiserende stoffer fra to eller flere forskellige beslag/koster i sagen.

2.2. Politiets meddelelse af advarsel ved besiddelse af euforiserende stoffer til eget forbrug

2.2.1. Advarsler meddelt efter bekendtgørelsen om politidirektørernes og statsadvokaternes adgang til at frafalde tiltale

Der kan meddeles advarsel (tiltalefrafald), hvor en person sigtes for besiddelse af euforiserende stoffer til eget forbrug, jf. retsplejelovens § 722, stk. 1, nr. 7, jf. bekendtgørelse nr. 792 af 18. juni 2018 om politidirektørernes og statsadvokaternes adgang til at frafalde tiltale:

- hvis den pågældende ikke tidligere er straffet for overtrædelse af lov om euforiserende stoffer, og det på baggrund af en konkret vurdering er mest formålstjenligt at anvende denne sanktion, og
 - hensynet til en effektiv strafforfølgning tilsiger dette (det vil for eksempel være tilfældet, hvis anklagemyndigheden vurderer, at der kan blive behov for, at køberen af euforiserende stoffer kan afhøres som vidne i en straffesag mod sælgeren, og der med dette formål ikke skønnes at være tid til at afvente gennemførelsen af en bødesag mod køberen), eller
 - anvendelse af bødestraf vil medføre administrativt besvær, der ikke står i rimeligt forhold til sagens beskaffenhed, (det vil for eksempel kunne være tilfældet i relation til udlændinge, der alene opholder sig her i landet som turister, og som ud over advarslen vil kunne udvises på grund af sagen).

Advarsel (tiltalefrafald) kan også meddeles i gentagelsestilfælde for besiddelse af hash til eget forbrug efter samme retningslinjer, som gælder for at meddele advarsel i førstegangstilfælde. I grovere gentagelsestilfælde vedrørende besiddelse af hash skal der søges pålagt bødestraf.

2.2.2. Advarsler meddelt i medfør af lov om euforiserende stoffer § 3, stk. 4, grundet sociale forhold

Det fremgår endvidere af lov om euforiserende stoffer § 3, stk. 4, at advarsel (tiltalefrafald uden vilkår) skal meddeles for besiddelse af euforiserende stoffer til eget forbrug, når sociale forhold taler herfor, og besiddelsen af stoffet skyldes en stærk afhængighed af hårde euforiserende stoffer som følge af et længere og vedvarende misbrug heraf. Det gælder også i gentagelsestilfælde og uanset stoftype, hvis betingelserne for meddelelse af advarsel i øvrigt er opfyldt.

Bestemmelsen er indført ved lov nr. 667 af 11. juni 2024, der trådte i kraft den 1. juli 2024, hvor advarselsreglen blev præciseret.

Advarsel skulle imidlertid også forud for præciseringen meddeles for forhold, hvor sociale forhold talte for anvendelse af advarsel, og besiddelsen af stoffet skyldes en stærk og vedvarende afhængighed af hårde euforiserende stoffer, jf. bl.a. af Justitsministeriets besvarelse af 9. september 2020 af spørgsmål nr. 1497 (Alm. del) fra Folketingets Retsudvalg og af Justitsministeriets besvarelse af 16. december 2020 af spørgsmål nr. 227 (Alm. del) fra Folketingets Retsudvalg. Er et forhold begået forud for den 1. juli 2024, og er betingelserne for meddelelse af advarsel opfyldt, skal advarsel således meddeles med henvisning til den hidtil gældende bestemmelse i lov om euforiserende stoffer § 3, stk. 1, 3. pkt.

Ovenstående gælder også, selvom den pågældende samtidig er sigtet eller tiltalt for andre overtrædelser, og straffen for det konkrete forhold om besiddelse af euforiserende stoffer til eget brug må antages at ville blive absorberet af straffen for de øvrige lovovertrædelser. Forhold vedrørende besiddelse af euforiserende stoffer til eget brug, der i medfør af lov om euforiserende stoffer § 3, stk. 4, skal afgøres med en advarsel (tiltalefrafald uden vilkår), og som indgår i et sagskompleks med andre forhold, skal derfor udskilles til særskilt behandling.

I forhold til betingelsen om, at stofferne må antages at være til eget forbrug, henvises der til punkt 4.1. nedenfor. Det er dog forudsat i bemærkninger til lov nr. 667 af 11. juni 2024 (L 179 af 30. april 2024, de almindelige bemærkninger pkt. 2.1.3.), at politiet er opmærksom på, at målgruppen for advarselsordningen i visse tilfælde vil have oparbejdet en større tolerance over for de pågældende stoffer, og at det derfor må antages, at også større mængder, end hvad der sædvanligvis vil kunne betragtes som bestemt til eget forbrug, efter en konkret vurdering vil kunne anses som værende til eget forbrug for denne målgruppe.

Sociale forhold taler for anvendelse af advarsel, hvis den pågældende f.eks. modtager kontanthjælp eller førtidspension og ikke har anden indkomst eller opsparing af en vis størrelse. Derimod vil der ikke kunne meddeles advarsel af sociale hensyn, hvis den pågældende har arbejdsindtægter eller modtager dagpenge.

Besiddelsen af euforiserende stoffer anses som et udslag af stærk afhængighed som følge af et længere og vedvarende misbrug af euforiserende stoffer, f.eks. heroin, kokain og amfetamin, eller stoffer der kan sammenlignes med disses farlighed, hvis der er tale om personer, som igennem år har opbygget en så stærk afhængighed af hårde stoffer, at de bruger disse stoffer dagligt. Hvis det er tilfældet, kan den pågældende også meddeles advarsel for ulovlig besiddelse af andre typer af stof, f.eks. hash, til eget forbrug.

Uanset indtægtsforhold kan der ikke meddeles advarsel af sociale hensyn til personer, herunder unge, som kun lejlighedsvis, f.eks. i weekender eller til fester, bruger euforiserende stoffer, selv om de pågældende kan antages at have en vis afhængighed af stoffet.

Der henvises i øvrigt til lov nr. 526 af 6. juni 2007 om ændring af lov om euforiserende stoffer (Højere bøder i narkosager) (L 201 af 28. marts 2007, de almindelige bemærkninger, pkt. 2.4.5.2.), som bl.a. indeholder en nærmere beskrivelse af, hvordan ”sociale forhold” og ”stærk afhængighed” bør forstås.

Det fremgår af forarbejderne til lov nr. 667 af 11. juni 2024 om ændring af lov om euforiserende stoffer (Tydeliggørelse af advarselsreglen og ændring af ordningen om fritagelse fra strafforfølgning i tilknytning til stofindtagelsesrum), at det forudsættes, at politiet i tvivlstilfælde ikke søger sagen afgjort med bøde eller fængselsstraf, men i stedet oplyser sagen ved indhentelse af dokumentation fra relevante myndigheder, f.eks. om indkomstforhold eller stofafhængighed, inden der træffes afgørelse i sagen.

Hvis sagen ikke kan afgøres på stedet, skal det fremgå af sagens rapporter, om borgeren er omfattet af bestemmelsen, ligesom det skal fremgå, om borgeren er blevet vejledt om muligheden for at modtage et tiltalefrafald, hvis betingelserne herfor er opfyldt, så den pågældendes manglende kendskab til muligheden ikke risikerer at indebære, at relevante oplysninger herom ikke fremkommer.

Der henvises i den forbindelse til forarbejderne til lov nr. 667 af 11. juni 2024 (L 179 af 30. april 2024, de almindelige bemærkninger pkt. 2.1.2. og 2.1.3.).

2.3. Stofindtagelsesrum

I medfør af lov om euforiserende stoffer § 3 b, stk. 1, kan der efter ansøgning fra en kommunalbestyrelse meddeles tilladelse til oprettelse og drift af stofindtagelsesrum for personer over 18 år med en stærk afhængighed som følge af et længere og vedvarende misbrug af euforiserende stoffer. Bestemmelsen blev indsat i lov om euforiserende stoffer ved lov nr. 606 af 18. juni 2012, der trådte i kraft den 1. juli 2012.

Det er forudsat i forarbejderne til bestemmelsen (L 185 af 9. maj 2012, de almindelige bemærkninger pkt. 4.4.), at politiet ikke forfølger forhold vedrørende besiddelse af euforiserende stoffer til eget forbrug i og i umiddelbar nærhed af et stofindtagelsesrum, hvis den pågældende er fyldt 18 år og som følge af et længere og vedvarende misbrug af euforiserende stoffer har en stærk afhængighed af det pågældende stof.

Ved lov nr. 667 af 11. juni 2024, der trådte i kraft den 1. juli 2024, blev det præciseret i bestemmelsen, at der skal være tale om et længere og vedvarende misbrug af *hårde* euforiserende stoffer, f.eks. heroin, kokain og amfetamin.

Ved lovændringen blev ordningens anvendelsesområde endvidere udvidet, samtidig med at det i lov om euforiserende stoffer § 3 b, stk. 2, blev præciseret i lovteksten, hvilke forhold der ikke skal strafforfølges af politiet. Det følger således af bestemmelsen, at besiddelse af euforiserende stoffer til eget forbrug ikke strafforfølges, hvis den pågældende er fyldt 18 år, besiddelsen af stoffet skyldes en stærk afhængighed som følge af et længere og vedvarende misbrug af hårde euforiserende stoffer, og den pågældende

1. befinder sig i eller i umiddelbar nærhed af et stofindtagelsesrum, hvis besiddelsen sker med henblik på indtagelse i stofindtagelsesrummet, eller
2. er på vej til et stofindtagelsesrum med henblik på indtagelse af stoffet.

For alle andre personer, skal forbuddet mod besiddelse af euforiserende stoffer strafforfølges efter sædvanlig praksis, uanset om forholdet begås i eller i umiddelbar nærhed af et stofindtagelsesrum.

Et længere og vedvarende misbrug skal forstås som, at den pågældende igennem år har opbygget en så stærk afhængighed af hårde euforiserende stoffer, at personen bruger disse stoffer dagligt. Der er med lov nr. 667 af 11. juni 2024 ikke lagt op til en ændring af den hidtidige forståelse af misbrugets omfang, men det forudsættes i forarbejderne, at indskrivning i lægelig misbrugsbehandling med substitutionsmedicin vil kunne indgå som en omstændighed, der taler for, at borgeren må anses som

værende stærkt afhængig i den foreslåede bestemmelses forstand, jf. L 179 af 30. april 2024, de specielle bemærkninger til § 1, nr. 4.

Det er alene besiddelse af euforiserende stoffer til eget forbrug, der er omfattet af bestemmelsen, ligesom undtagelsen kun gælder for stoffer, det er tilladt at indtage i det pågældende stofindtagelsesrum. Dertil kommer, at stoffet skal besiddes med henblik på indtagelse i stofindtagelsesrummet.

Forbuddet mod besiddelse af euforiserende stoffer skal derfor håndhæves som hidtil, hvis der besiddes en større stofmængde, end hvad der kan anses for bestemt til eget forbrug, jf. pkt. 4.1. nedenfor, eller hvis indtagelsen eksempelvis sker i de tilstødende gader til stofindtagelsesrummet. Dette gælder også for personer med en stærk afhængighed som følge af et længere og vedvarende misbrug af hårde euforiserende stoffer. Det er dog i forhold til mængden af stof forudsat i bemærkninger til lov nr. 667 af 11. juni 2024 (L 179 af 30. april 2024, de specielle bemærkninger til § 1, nr. 4), at politiet er opmærksom på, at målgruppen i visse tilfælde vil have oparbejdet en større tolerance over for de pågældende stoffer, og at det derfor må antages, at også større mængder, end hvad der sædvanligvis vil kunne betragtes som bestemt til eget forbrug, efter en konkret vurdering vil kunne anses som værende til eget forbrug for denne målgruppe.

Fra den 1. juli 2024 er det geografiske anvendelsesområde for ordningen blevet udvidet, således at undtagelsen også gælder, hvis den pågældende er på vej til et stofindtagelsesrum, hvor stoffet må indtages.

Ved vurderingen af, om den pågældende er på vej til et stofindtagelsesrum, kan der bl.a. lægges vægt på, om den pågældende er kendt bruger af et stofindtagelsesrum, og hvor langt der er til rummet. Besiddelse af euforiserende stoffer i nattelivet, f.eks. på barer, diskoteker og lignende, vil omvendt som udgangspunkt tilsi, at den pågældende ikke kan anses som værende på vej til et stofindtagelsesrum med henblik på indtagelse af stofferne.

Er der rimelig begrundet tvivl om, hvorvidt en person i målgruppen er på vej til et stofindtagelsesrum, forudsættes det i forarbejderne, at tvivlen kommer den pågældende til gode, og at politiet i sådanne tilfælde således som udgangspunkt undlader at strafforfølge forholdet, jf. forarbejderne til lov nr. 667 af 11. juni 2024 (L 179 af 30. april 2024, de specielle bemærkninger til § 1, nr. 4).

2.3.1. I stofindtagelsesrum

Euforiserende stoffer må ikke videreoverdrages, herunder videresælges, i stofindtagelsesrummet, og sådanne ulovligheder skal fortsat forfølges af politiet.

Stofbrugere skal som udgangspunkt selv indtage de euforiserende stoffer. Personalet – eller andre – i et stofindtagelsesrum må således ikke bistå stofbrugeren med indtagelsen.

Ved lov nr. 382 af 27. april 2016 om ændring af lov om euforiserende stoffer (Assisteret stofindtagelse i stofindtagelsesrum) er der imidlertid etableret hjemmel til, at der kan fastsættes nærmere regler om stofindtagelse i stofindtagelsesrummene.

I medfør af denne bemyndigelse er der med bekendtgørelse nr. 972 af 28. juni 2016 om stofindtagelsesrum skabt hjemmel til, at den enkelte kommunalbestyrelse kan beslutte at give injektionsbrugere, der ikke fysisk er i stand til at indtage deres euforiserende stof uden assistance, adgang til at blive assisteret af en anden person. Den assisterende person skal være 18 år eller derover og må ikke tilhøre stofindtagelsesrummets personale. Med assistance forstås i denne sammenhæng foretagelse af injektion.

Det forudsættes i forarbejderne, at den assisterende persons rent tekniske og helt kortvarige besiddelse af brugerens stof i stofindtagelsesrummet i praksis normalt ikke forfølges af politiet i de tilfælde, hvor brugeren selv medbringer det euforiserende stof til eget brug, og brugeren selv er i besiddelse af stoffet indtil injektionen. Det forudsættes endvidere, at politiet i sådanne tilfælde i praksis normalt ikke vil beslaglægge eller konfiskere stoffet.

Det forudsættes derudover generelt i forarbejderne, at den almindelige drift af stofindtagelsesrum ikke vil kunne medføre strafansvar for personalet, og at personalet ikke kan straffes for medvirken til andres lovovertrædelser. Det gælder også, hvis personalet fejlbedømmer en brugers alder og lukker en person under 18 år ind i stofindtagelsesrummet.

Der henvises til forarbejderne til loven ([L 185 af 9. maj 2012, de almindelige bemærkninger, pkt. 4.3.6-4.3.7.](#))([L 185 af 9. maj 2012, de almindelige bemærkninger, pkt. 5.2. og 4.3.7.](#)).

2.3.2. Uden for stofindtagelsesrum

Politiet vil – da oprettelse af stofindtagelsesrum sker efter drøftelse med politiet – være bekendt med det enkelte stofindtagelsesrums beliggenhed og de fastsatte vilkår for oprettelsen og driften af stofindtagelsesrummet.

Det fremgår af lov om euforiserende stoffer § 3 b, stk. 2, nr. 1, at besiddelse af euforiserende stoffer til eget forbrug i eller i umiddelbar nærhed af et stofindtagelsesrum ikke forfølges af politiet, hvis besiddelsen sker med henblik på indtagelse i stofindtagelsesrummet.

Efter lov om euforiserende stoffer § 3 b, stk. 3, udpeger politidirektøren det område, hvor § 3 b, stk. 2, nr. 1, finder anvendelse. Beslutningen herom skal offentliggøres og indeholde en angivelse af området. Offentliggørelsen kan f.eks. ske på politikredsens hjemmeside.

Det fremgår af forarbejderne til § 3 b, stk. 3, at den nærmere fastlæggelse af området vil bero på en konkret vurdering af bl.a. de geografiske forhold på stedet. Det forudsættes, at området som minimum omfatter (en del af) gaden, hvor stofindtagelsesrummet er beliggende, og de umiddelbart tilstødende gader, herunder indfaldsveje, der leder til gaden, hvor stofindtagelsesrummet ligger. Politiet inddrager kommunen i beslutningen om den geografiske afgrænsning af området.

Der henvises i øvrigt til forarbejderne til lov nr. 667 af 11. juni 2024 ([L 179 af 30. april 2024](#), de specielle bemærkninger til § 1, nr. 4).

2.4. Udlevering af lægeordineret heroin

Efter § 2, stk. 2, jf. liste A, nr. 2, i bekendtgørelsen om euforiserende stoffer kan diacetylmorfin (heroin) anvendes i medicinsk øjemed som led i lægelig behandling af personer for stofmisbrug.

Sundhedsstyrelsen har ved bekendtgørelse nr. 125 af 18. februar 2009 (bekendtgørelse om ordination af diacetylmorfin (heroin) som led i lægelig behandling af personer for stofmisbrug) og ved vejledning nr. 9507 af 17. september 2013 (vejledning om ordination af diacetylmorfin (heroin) ved opioidafhængighed) fastsat nærmere regler mv. for anvendelse af heroin som led i behandlingen af personer for stofmisbrug.

Der skal således ikke ske strafforfølgning i tilfælde, hvor er tale om ind- og udførsel, salg, køb, udlevering, modtagelse, fremstilling, forarbejdning, besiddelse og anvendelse af heroin som led i lægelig behandling for stofmisbrug, når behandlingen sker i overensstemmelse med reglerne herom.

2.5. Sager om skunkvæksthuse

I sager om skunkvæksthuse skal der anvendes en generel model til beregning af det skønnede marihuanaudbytte. Det gælder dog ikke, hvor det efter en konkret vurdering må lægges til grund, at cannabisdyrkningen i den pågældende sag har haft en uprofessionel karakter.

Den generelle beregningsmodel, der er beskrevet under pkt. 2.5.2., er udarbejdet på baggrund af Revideret retskemisk udtalelse om det gennemsnitlige udbytte af marihuanaplante mv af 21. november 2014 fra Institut for Retsmedicin, Aarhus Universitet, og Højesterets dom af 5. oktober 2016, U 2017.261 H (AM2016.10.05H2). Det bemærkes, at det i udtalelsen fremgår, at den gennemsnitlige THC-koncentration er 12 pct. Det må dog i den forbindelse lægges til grund, at der er tale om den samlede THC-koncentration, dvs. summen af THC og THC-A, jf. nedenfor under pkt. 2.6.

2.5.1. Politiets efterforskning i sager om skunkvæksthuse

I sager om skunkvæksthuse skal politiet foretage en optælling af samtlige planter (høstmodne, ikke-høstmodne og stiklinger) i væksthuset.

Politiet skal som dokumentation herfor foretage en detaljeret opgørelse af de fundne planter i kosterrapporten, og politiet skal sørge for fotodokumentation af de optalte planter.

Politiet skal beskrive skunkvæksthuset og dyrkningsforholdene, herunder ved fotodokumentation, med henblik på, at der i hver enkelt sag kan foretages en konkret vurdering af, om cannabisdyrkningen i den pågældende sag har haft en uprofessionel karakter.

Det bemærkes, at besvarelsen af spørgsmål 7 i den retskemiske udtalelse af 21. november 2014 vedrørende en cannabisplantes gennemsnitlige væksttid kan anvendes til støtte for beregning af, hvor mange gange der har kunnet foretages fremstilling og høst af cannabisplanter i sager om efterladte skunkvæksthuse eller skunkvæksthuse, hvor der har været en længerevarende produktion forud for politiets ransagning.

Der skal ikke indsendes prøver til de retskemiske afdelinger eller i øvrigt foretages analyse af planterne, medmindre koncentrationen af høstede planter på baggrund af sagens konkrete omstændigheder bliver et bevistema. Det skyldes, at høstede plantedele kan være omfattet af undtagelsesbestemmelsen i lov om euforiserende stoffer § 1, stk. 3, nr. 7, forudsat at THC-niveauet er lavere end 0,2 pct., hvorfor det – afhængig af sagens øvrige konkrete omstændigheder – kan være relevant at teste de høstede plantedeles THC-koncentration.

Ikke-høstede cannabisplanter er ikke omfattet af bestemmelsen i § 1, stk. 3, nr. 7, idet disse ikke kan betragtes som hverken droger eller tilberedninger omfattet af bestemmelsen. Se nærmere om afgrænsningen under pkt. 2.6. nedenfor.

Politiets sigtelse skal udarbejdes i overensstemmelse med de under pkt. 2.5.3. nævnte sigtelseskoncepter.

2.5.2. Beregning af skønnet marihuanaudbytte

Det skønnede marihuanaudbytte i sager om produktion af cannabisplanter (skunk) i væksthuse skal beregnes på baggrund af politiets optælling af det samlede antal cannabisplanter – høstmodne og ikke-høstmodne planter samt stiklinger – i væksthuset.

Ved udbytteberegningen tages der udgangspunkt i et skønnet udbytte på 38 gram marihuana pr. cannabisplante.

Der skal herefter foretages et generelt fradrag på 25 % for samtlige planter (høstmodne, ikke-høstmodne og stiklinger). Fradraget er fastsat ud fra en forudsætning om, at det skal omfatte stiklinger og ikke-høstmodne planter, der må formodes at gå til inden høst, samt produktionsforhold og samtlige andre forhold, der kan have betydning for kvalitet og indhold af THC (tetrahydrocannabinol), herunder f.eks. lysforhold, gødning, dyrkningsmetode og erfaringsniveau hos gartnere.

Der skal således anvendes følgende formel ved udbytteberegningen:

$$\text{antal cannabisplanter (høstmodne, ikke-høstmodne og stiklinger)} \times 38 \text{ gram (skønnet udbytte marihuana pr. cannabisplante)} - 25 \% = \text{antal gram (samlet skønnet marihuanaudbytte)}$$

Det er en forudsætning for anvendelsen af den generelle beregningsmodel, at der i hver enkelt sag foretages en konkret vurdering af, om der er grundlag for at fravige beregningsmodellen, herunder hvis cannabisdyrkningen i den pågældende sag har haft en uprofessionel karakter.

2.5.3. Formulering af sigtelser i sager om skunkvæksthuse

Sigtelserne skal som udgangspunkt formuleres på følgende måde:

- **Situation A** (fund af planter – til dels forsøg)
Overtrædelse af straffelovens § 191, stk. 2, jf. stk. 1, 1. pkt., jf. bekendtgørelse om euforiserende stoffer § 30, stk. 2, jf. § 3, stk. 2, jf. stk. 1, jf. bilag 1, liste B, nr. 59, til dels forsøg herpå, jf. straffelovens § 21, ved den XX på XX at have dyrket og besiddet XX antal cannabisplanter og cannabisstiklinger med det formål at fremstille et samlet skønnet udbytte på ikke under XX kg marihuana med henblik på videreoverdragelse til et større antal personer eller mod betydeligt vederlag, hvilket imidlertid mislykkedes, idet politiet afbrød fremstillingen.
- **Situation B** (fund af planter og færdigfremstillet marihuana – til dels forsøg)
Overtrædelse af straffelovens § 191, stk. 2, jf. stk. 1, 1. pkt., jf. bekendtgørelse om euforiserende stoffer § 30, stk. 2, jf. § 3, stk. 2, jf. stk. 1, jf. bilag 1, liste B, nr. 59, til dels forsøg herpå, jf. straffelovens § 21, ved den XX på XX at have fremstillet XX gram/kilo marihuana og ved at have dyrket og besiddet XX antal cannabisplanter og cannabisstiklinger med det formål at fremstille et samlet skønnet udbytte på ikke under XX kg marihuana med henblik på videreoverdragelse til et større antal personer eller mod betydeligt vederlag, hvilket imidlertid mislykkedes, idet politiet afbrød fremstillingen.
- **Situation C** (marihuana er afsat)
Overtrædelse af straffelovens § 191, stk. 2, jf. stk. 1, 1. pkt., jf. bekendtgørelse om euforiserende stoffer § 30, stk. 2, jf. § 3, stk. 2, jf. stk. 1, jf. bilag 1, liste B, nr. 59, ved i perioden fra den XX til den XX på XX at have dyrket og besiddet XX antal cannabisplanter og deraf fremstillet ikke under XX kg marihuana, der efterfølgende blev overdraget til et større antal personer eller mod betydeligt vederlag.

Ved flere gerningsmænd indsættes ”i forening” efter adressen på gerningsstedet.

I forhold til fund af cannabisplanter bemærkes, at gerningsmanden på ransagningstidspunktet isoleret set vil have fuldbyrdet en overtrædelse af lov om euforiserende stoffer og eventuelt straffelovens § 191, stk. 2, jf. stk. 1, ved at være i besiddelse af euforiserende stoffer i form af cannabisplanter (høstmodne, ikke-høstmodne og stiklinger) med henblik på overdragelse. Sigteisen for fundne

cannabisplanter skal imidlertid rejses i forhold til den samlede mængde marihuana, som gerningsmanden har haft forsæt til at opnå ved dyrkning af planterne. Sigtelsen for cannabisplanter og stiklinger skal derfor rejses som ”til dels forsøg” i forhold til den samlede mængde marihuana, som planterne (høstmodne, ikke-høstmodne og stiklinger) ville give i udbytte, hvis de blev høstet i høstmoden stand.

2.6. Sager om cannabisholdige produkter med et THC-indhold under 0,2 pct.

Det følger af bekendtgørelse om euforiserende stoffer § 1, stk. 3, nr. 7, at til euforiserende midler henregnes ikke droger af den på liste B som nr. 59¹ opførte slægt og tilberedninger heraf, hvis drogen eller tilberedningen har et indhold af tetrahydrocannabinol (THC) på højst 0,2 pct. Sådanne produkter er derfor som udgangspunkt lovlige at besidde.

Grænseværdien blev indført den 1. juli 2018 og finder anvendelse på alle sager, der afgøres efter denne dato. Dette gælder også, selvom gerningstidspunktet ligger forud for den 1. juli 2018, jf. straffelovens § 3, stk. 1, 1. pkt.

Formålet med undtagelsesbestemmelsen er at give erhvervslivet mulighed for at udvikle, producere og forhandle produkter (eksempelvis olier, cremer, bolsjer mv) baseret på cannabis uden at komme i konflikt med lovgivningen om euforiserende stoffer. Formålet med bestemmelsen er således at forbedre mulighederne for at forhandle cannabisbaserede produkter, der ikke er tiltænkt en euforiserende virkning. Det er også baggrunden for, at grænseværdien er fastsat til 0,2 pct. THC.

Ved droger forstås rå eller delvis tilberedte råvarer fra høstede planter. Ved tilberedning forstås ifølge bekendtgørelsens § 1, stk. 2, opløsninger, fortyndinger, ekstrakter, koncentreter, tinkturer, farmaceutiske præparater af enhver art samt i det hele taget forarbejdninger af de pågældende stoffer og droger, hvorved der ikke er tilvejebragt kemiske ændringer af stofferne.

Ikke-høstede cannabisplanter er ikke omfattet af bestemmelsen i § 1, stk. 3, nr. 7, idet disse ikke kan betragtes som hverken droger eller tilberedninger omfattet af bestemmelsen.

Cannabisholdige produkter og øvrigt høstede plantedele kan imidlertid være omfattet af undtagelsesbestemmelsen, forudsat at THC-niveauet er lavere end 0,2 pct., hvorfor det i sådanne sager – afhængig af sagens øvrige konkrete omstændigheder – kan være relevant at teste produkternes THC-koncentration.

Det er udgangspunktet, at der i sager vedrørende cannabisbaserede euforiserende stoffer såsom hash mv., ikke foretages en THC-analyse af stoffet.

Det vil herefter bero på en konkret vurdering i den enkelte sag, hvorvidt et cannabisholdigt produkt må antages at være omfattet af bekendtgørelsens § 1, stk. 3, nr. 7, eller ej. Såfremt den sigtede konkret gør gældende, at f.eks. høstet plantemateriale har et THC-indhold på under 0,2 pct., fordi materialet skal anvendes til at fremstille cannabisholdige produkter så som olier, cremer mv., kan dette tale for, at materialet sendes til retskemisk undersøgelse med henblik på fastlæggelse af THC-indholdet heri. Dette gør sig særligt gældende, hvis sagens omstændigheder i øvrigt underbygger den sigtedes forklaring om materialets THC-indhold – f.eks. fordi den pågældende også er i besiddelse af remedier i øvrigt til fremstilling af cannabisolie, cremer mv.

¹ Liste B, nr. 59: Cannabis (hvorved forstås alle overjordiske dele af planter tilhørende slægten Cannabis, hvorfra harpiksen ikke er fjernet. Undtaget er dog frugter af hampeplanten (hampefrø) og hampetaver i isoleret tilstand).

Er det omvendt på baggrund af efterforskningen åbenbart, at materialet er tiltænkt anvendelse som rusmiddel, eller skal anvendes til fremstilling af rusmidler, og det på den baggrund vurderes, at anklagemyndigheden kan løfte bevisbyrden for dette, f.eks. fordi materialet og/eller produkterne findes som led i den organiserede hashhandel, eller med remedier der understøtter, at materialet skal anvendes som rusmiddel, er det som udgangspunkt ikke nødvendigt at undersøge materialets THC-indhold nærmere.

I helt særlige situationer, hvor det bestrides, at der er tale om hash, pot, skunk og marihuana, og THC-koncentrationen på baggrund af sagens øvrige omstændigheder dermed bliver en del af sagens bevistema, kan der i enkelte tilfælde være anledning til at undersøge THC-koncentrationen i beslaglagte produkter. I så fald bør den retskemiske undersøgelse med henblik på fastlæggelse af THC-indholdet finde sted hurtigst muligt, da THC-A også udvikler sig til THC over tid, hvorfor tidsperioden fra beslaglæggelse til undersøgelse kan påvirke THC-koncentrationen.

2.6.1. Fastlæggelse af cannabisholdige produkters THC-indhold

For at fastslå, om cannabisholdige produkter, som eksempelvis bolsjer, olier, cremer mv., er omfattet af undtagelsen i § 1, stk. 3, nr. 7, jf. ovenfor, og dermed om de er lovlige eller ej, er det nødvendigt at undersøge, om THC-indholdet i produkterne er over eller under 0,2 pct.

Det er i den forbindelse vigtigt at være opmærksom på, at cannabis indeholder en række såkaldte cannabinoider, hvoraf kun nogle er euforiserende. Den aktive hovedkomponent i cannabis er THC, men cannabis indeholder også bl.a. THC-A (THC-syre), der er et forstadie til THC.

THC-A er ikke i sig selv euforiserende og er dermed ikke i sig selv – modsat THC – et euforiserende middel. THC-A omdannes dog under varmepåvirkning og over tid til THC.

THC-koncentrationen er siden indførelsen af grænseværdien den 1. juli 2018 i vidt omfang blevet målt ved brug af en internationalt anerkendt målemetode kaldet gaskromatografi. Ved gaskromatografi anvendes opvarmning, hvorved THC-A omdannes til THC. Ved denne målemetode undersøges produkternes samlede THC-indhold og dermed produkternes euforiserende potentiale. Bl.a. af denne grund fremgik tidligere alene den samlede mængde THC, dvs. summen af THC og THC-A (også kaldet total THC), af de retskemiske erklæringer, der er blevet brugt som bevis i straffesager.

De retskemiske afdelinger er siden 2020 gradvist overgået til andre eller supplerende målemetoder, f.eks. væskechromatografi, hvor produkterne ikke opvarmes, og hvor det er muligt at få oplyst den nærmere fordeling af THC og THC-A i produkterne. I dag sondres der således i alle tilfælde mellem THC og THC-A.

Ved dom af 9. marts 2023, der er trykt i [U 2023.2522 V](#), fandt Vestre Landsret i en sag om cannabisbaserede produkter, at bekendtgørelse om euforiserende stoffer ikke giver hjemmel til at pålægge straf, når mængden af THC først efter målingen overstiger 0,2 pct. I den konkrete sag var målingen af THC-indholdet i en tønde med hasholie foretaget ved gaskromatografi, og den retskemiske erklæring i sagen angav alene den samlede THC-koncentration (dvs. summen af THC og THC-A). Landsretten fandt det på den baggrund ikke bevist, at THC-indholdet (isoleret set) også forud for målingen var over 0,2 pct.

Følgende fremgår bl.a. af landsrettens præmisser: "*Bekendtgørelse om euforiserende stoffer indeholder [...] ingen angivelse af, at målemetoden gaskromatografi skal anvendes ved målingen af THC-indholdet. Det er heller ikke i øvrigt angivet i bekendtgørelsen, at mængden af THC skal*

beregnes som summen af THC og THC-A. En sådan forståelse af bekendtgørelsen kan heller ikke udledes af bekendtgørelsens § 1, stk. 3, nr. 7, eller den sammenhæng, hvori bestemmelsen indgår.

Rigsadvokaten har den 16. marts 2023 og den 28. juni 2024 på baggrund af Vestre Landsrets dom udstedt interne retningslinjer for anklagemyndighedens håndtering af de berørte sager. Retningslinjerne kan findes i Vidensbasen.

Det fremgår bl.a. af retningslinjerne, at hvis THC-koncentrationen i et eller flere produkter er et bevistema i en konkret sag, og politiet eller anklagemyndigheden vurderer det relevant at indhente en retskemisk analyse af produkternes THC-indhold, er det vigtigt at sikre, at der anvendes en målemetode, der gør det muligt at opgøre den nærmere fordeling af THC og THC-A også forud for målingen. Dertil kommer, at alene niveauet af THC (ikke THC-A) må indgå i vurderingen af, om produktet er omfattet af undtagelsen i § 1, stk. 3, nr. 7, eller ej. Hvis det ikke tydeligt fremgår af den retskemiske erklæring, at det alene er THC-niveauet (og ikke THC-A), der er angivet, bør dette søges afklaret ved henvendelse til den retskemiske afdeling.

Det er i sagens natur desuden væsentligt, at anklagemyndigheden sikrer sig, at disse oplysninger videreformidles til straffesagens aktører, såfremt oplysningerne ikke allerede fremgår tydeligt af sagens materiale.

2.6.2. Strafpositioner i sager om cannabisholdige produkter

Strafpositionerne i sager om cannabisholdige produkter, som eksempelvis bolsjer, olier, cremer mv., med et THC-indhold på mere end 0,2%, ses ikke angivet i forarbejderne, ligesom der ikke er tilstrækkelig retspraksis til at udlede et andet straffniveau end ved besiddelse og videreoverdragelse af hash. Strafpåstandene i sager om cannabisholdige produkter med et THC-indhold på mere end 0,2 % skal derfor indtil videre følge straffpåstandene ved besiddelse og videreoverdragelse af hash, således at f.eks. 1 milliliter cannabisolie svarer til 1 gram hash.

I forhold til bødepåstandene i sager om besiddelse af cannabisholdige produkter til eget forbrug henvises til skema 4 under pkt. 5.1., mens der i forhold til sanktionsniveauet i sager om besiddelse af cannabisholdige produkter med henblik på videreoverdragelse omfattet af straffelovens § 191 henvises til skema 6 under pkt. 5.7.

2.7. Sager om syntetiske- og semisyntetiske cannabinoider (herunder HHC-produkter)

Ved bekendtgørelse nr. 453 af 28. april 2023, der er trådt i kraft den 3. maj 2023, er hexahydrocannabinol (HHC) indsat som nr. 152 a på bilag 1, liste B, til bekendtgørelse om euforiserende stoffer. Det betyder, at HHC fra den 3. maj 2023 kun må anvendes i medicinsk og videnskabeligt øjemed.

HHC er et semisyntetisk stof, som kan syntetiseres fra tetrahydrocannabinol (THC), der er det primære psykoaktive stof i cannabisplanten. HHC antages at kunne medføre samme euforiserende virkning som THC.

HHC er blevet undersøgt af EU's narkoagentur, EMCDDA, der i april 2023 bl.a. konkluderede, at HHC i laboratorieundersøgelser stort set har de samme effekter som THC, selvom stoffet umiddelbart vurderes at være mindre kraftigt. Det vil sige, at der skal indtages mere af stoffet for at opnå samme

effekt, hvilket dog ikke har en reel praktisk betydning, da man blot kan indtage en større dosis.
[EMCDDA's rapport kan findes via dette link.](#)

Ved bekendtgørelse nr. 1012 af 3. september 2024, der er trådt i kraft den 6. september 2024, er en række syntetiske opioider samt stofgruppen Dibenzopyran-gruppen, der omfatter såkaldte semisyntetiske cannabinoider, blevet omfattet af bekendtgørelse om euforiserende stoffer. Efter den 6. september 2024 må disse stoffer samt den nye stofgruppe kun anvendes i medicinsk og videnskabeligt øjemed.

Da der er tale om såkaldte syntetiske og semisyntetiske cannabinoider er det Rigsadvokatens opfattelse, at strafpåstandene i sagerne (herunder i sager vedrørende HHC-produkter) indtil videre skal følge strafpåstandene ved besiddelse og videreoverdragelse af hash og cannabisholdige produkter, jf. ovenfor.

I forhold til bødepåstandene i sager om besiddelse af syntetiske- og semisyntetiske cannabinoider (herunder HHC-produkter) til eget forbrug henvises til [skema 4](#) under pkt. 5.1., mens der i forhold til sanktionsniveauet i sager om besiddelse af syntetiske- og semisyntetiske cannabinoider (herunder HHC-produkter) med henblik på videreoverdragelse omfattet af straffelovens § 191 henvises til [skema 6](#) under pkt. 5.7.

3. Forberedelse

3.1. Før tiltalerejsning

Før der rejses tiltale i en sag om ulovlig besiddelse eller videreoverdragelse af euforiserende stoffer, bør navnlig følgende overvejes:

- A. Er besiddelsen sket med henblik på den sigtedes eget forbrug, eller har den sigtede haft til hensigt helt eller delvist at videreoverdrage det euforiserende stof?

Når en sigtet findes i besiddelse af euforiserende stoffer, skal det i forbindelse med tiltalerejsningen overvejes, om der er tale om besiddelse af euforiserende stoffer til eget forbrug, eller om der er tale om besiddelse af euforiserende stoffer med henblik på videreoverdragelse, herunder videresalg. Du kan under [pkt. 4.1.](#) læse nærmere om denne afgrænsning.

- B. Er forholdet omfattet af [straffelovens § 191](#) om grov narkotikakriminalitet?

Det bør ved tiltalerejsningen vurderes, om forholdet eventuelt tillige er omfattet af straffelovens § 191 om grov narkotikakriminalitet. Det er som udgangspunkt mængden af euforiserende stof, som den sigtede er i besiddelse af eller eventuelt har solgt, der er afgørende for, hvorvidt forholdet bør henføres under straffelovens § 191, men andre omstændigheder kan også indgå i vurderingen. Du kan læse mere om afgrænsningen mellem lov om euforiserende stoffer og straffelovens § 191 under [pkt. 4.2.](#)

- C. Er besiddelsen omfattet af straffelovens § 191, stk. 1, 1. pkt. eller 2. pkt.?

Hvis der er tale om overdragelse mv. af betydelige mængder af særligt farlige og skadelige stoffer (i praksis heroin, kokain, amfetamin eller ecstasy) eller overdragelse af særlig farlig karakter vedrørende disse stoffer, skal det overvejes om forholdet bør henføres under straffelovens § 191, stk. 1, 2. pkt. Du kan læse mere om afgrænsningen mellem straffelovens § 191, stk. 1, 1. og 2. pkt. – herunder vigtigheden af anklageskriftets udformning – under [pkt. 4.3.](#)

D. Vedrører sagen skunkvæksthuse?

Til brug for formulering af tiltalen henvises til pkt. 2.5.3. om formulering af sigtelser i sager om skunkvæksthuse. Der henvises endvidere til pkt. 2.5. og pkt. 2.5.2., om beregningen af det skønnede marihuanaudbytte.

E. Har mistænkte bopæl i et andet nordisk land?

Hvis mistænkte har bopæl i et af de øvrige nordiske lande, bør strafforfølgningsen i sager om overtrædelse af narkotikaloggivningen, som skønnes ikke at ville medføre fængselsstraf, i almindelighed søges overført til det land, hvor den mistænkte er bosat. Det gælder ikke, hvis væsentlige grunde taler imod overførsel, f.eks. hensyn til bevisførelsens gennemførelse eller til samlet behandling af en sag, der også omfatter anden kriminalitet.

I sager, hvor der skal ske overførsel af strafforfølgningsen, kan narkotika beslaglægges med henblik på eventuel senere udlevering til hjemlandets myndigheder efter nærmere aftale med disse.

F. Rejser sagen (særlige) spørgsmål om konfiskation af genstande, udbytte mv.?

Som ved en lang række andre typer af straffesager bør det i forbindelse med tiltalerejsningen i en sag om euforiserende stoffer overvejes, om sagen giver anledning til, at der nedlægges påstand om konfiskation i medfør af straffelovens §§ 75-77 a.

Nedenfor under pkt. 5.8. behandles spørgsmålet om konfiskation nærmere, herunder beregningen af det udbytte, der eventuelt bør påstås konfiskeret.

G. Øvrige spørgsmål, der bør overvejes ved sagens forberedelse

- Er den sigtede tidligere straffet for overtrædelse af lovgivningen om euforiserende stoffer? Det vil eksempelvis være særlig relevant i forbindelse med straffastsættelsen i sager om salg af små mængder særligt farligt eller skadeligt stof, jf. pkt. 5.4. og skema 5 nedenfor.
- Er forholdet begået i en målrettet skærpet strafzone udpeget i medfør af politilovens § 6 a, stk. 1, 2. pkt.? Hvis ja, er det udgangspunktet, at straffen i medfør af straffelovens § 81 e fordobles sammenlignet med straffen for tilsvarende overtrædelser begået uden for en målrettet skærpet strafzone. Der henvises i øvrigt til Rigsadvokatmeddelelsens afsnit om straffens fastsættelse, pkt. 5.8.
- Bilaget til bekendtgørelsen om euforiserende stoffer ændres med mellemrum. Det er derfor hensigtsmæssigt at kontrollere bilagsnummeret til det eller de euforiserende stoffer, der indgår i sagen.
- Er det nettovægten af det beslaglagte euforiserende stof – det vil sige vægten af det pågældende euforiserende stof uden indpakning – der er oplyst i sagen? Hvis ikke bør det overvejes, om stoffet skal opvejes uden indpakning således, at nettovægten kan angives i anklageskriftet.
- Er det nødvendigt at indhente en udtalelse fra de retskemiske afdelinger om det pågældende euforiserende stof, herunder om styrken/renhedsgraden af det beslaglagte narkotikum? Det kan eksempelvis være relevant, hvis der er oplysninger i sagen, som peger på, at der er tale om et stof med en meget høj renhedsgrad, eller hvis der ønskes foretaget en sammenligning af de euforiserende stoffer fra to eller flere forskellige beslag/koster i sagen. Se i øvrigt pkt. 2 om politiets efterforskning.

3.2. Før hovedforhandling

Forud for hovedforhandlingen bør følgende overvejes:

- Er det relevant at medbringe koster fra sagen til retsmødet? Det kan eksempelvis være den indpakning, som de euforiserende stoffer er fundet i, som kan have en bevismæssig betydning for sagen. Det kan også være effekter, der er blevet fundet i forbindelse med ransagning hos den sigtede, eksempelvis et regnskab over gennemførte narkotikahandler eller vægte, der har været anvendt til opvejning af euforiserende stoffer.

4. Jura

4.1. Afgrænsningen mellem besiddelse til eget forbrug og besiddelse med henblik på videreoverdragelse

Når en person findes i besiddelse af euforiserende stoffer, skal det overvejes, om der er tale om besiddelse af euforiserende stoffer til eget forbrug, eller besiddelse af euforiserende stoffer med henblik på videreoverdragelse, herunder videresalg.

Det beror på en konkret vurdering, om de euforiserende stoffer, som en person findes i besiddelse af, er bestemt til eget forbrug. Ved denne vurdering spiller mængden en stor rolle, og større kvanta kan almindeligvis ikke anses for bestemt til eget forbrug.

Skema 1: Mængder indtil det angivne anses som udgangspunkt som bestemt til eget forbrug:

Hash, cannabisholdige produkter, syntetiske- og semisyntetiske cannabinoider	10 gram
Marihuana	50 gram
Hampeplanter	100 gram
Khat	3 kilo
Heroin/Kokain/Morfinbase	0,2 gram
Råopium	1,0 gram
Amfetamin	0,5 gram
Lægemiddeltabletter	10 stk.
Morfinpiller	5 stk.
Ecstasypiller	1 – 2 stk.

De i skema 1 anførte mængder er ikke udtryk for en absolut grænse, som i sig selv er eneafgørende for vurderingen af, om der er tale om besiddelse af euforiserende stoffer til eget forbrug.

Der kan eksempelvis være konkrete omstændigheder, som indikerer, at besiddelse af mindre mængder euforiserende stoffer end de ovenfor angivne er bestemt til videreoverdragelse. Eksempler på sådanne omstændigheder kunne være, at:

- Den mængde euforiserende stoffer, som den sigtede er i besiddelse af, er opdelt i mindre portioner, herunder i pakker forberedt til salg,
- den sigtede er i besiddelse af værktøj (vægt mv.) til opvejning af små mængder narkotika,
- den sigtede er i besiddelse af genstande til opbevaring af mindre portioner stof (eksempelvis ”pølsemandsposer”),
- den sigtede er i besiddelse af et regnskab, der kan antages at kunne henføres til gennemførte salg af euforiserende stoffer,
- den sigtede er i besiddelse af et sortiment af flere forskellige typer stof,
- den sigtede findes i besiddelse af euforiserende stoffer (eksempelvis små opdelte mængder narkotika, herunder eventuelt sammen med et større pengebeløb) på et sted, hvor der normalt foregår salg af euforiserende stoffer, eller
- den sigtede findes i besiddelse af større kontantbeløb, der ikke står i rimeligt forhold til den sigtedes indkomst.

Mængdeangivelserne i skema 1 fremgår af forarbejderne til lov nr. 445 af 9. juni 2004 om ændring af lov om euforiserende stoffer og straffuldbyrdsloven (Skærpet indsats mod narko mv.) (L 175 af 26. februar 2004, de almindelige bemærkninger, pkt. 2.1.4).

4.2. Afgrænsningen mellem lov om euforiserende stoffer og straffelovens § 191

Overtrædelse af lov om euforiserende stoffer straffes efter lovens § 3 med bøde eller fængsel indtil 2 år. Straffelovens § 191 indeholder en skærpet strafferamme for visse kvalificerede overtrædelser af lov om euforiserende stoffer. Efter denne bestemmelse straffes den, der handler i strid med lov om euforiserende stoffer, således med fængsel indtil 10, henholdsvis 16 år.

Ved salg, indsmugling og besiddelse med henblik på videreoverdragelse mv. af de i skema 2 angivne mængder eller derover bør tiltale i almindelighed rejses efter straffelovens § 191:

Skema 2: Følgende mængder og derover anses som udgangspunkt for omfattet af straffelovens § 191, stk. 1:

Hash, cannabisholdige produkter, syntetiske- og semisyntetiske cannabinoider	Ca. 10 kg
Marihuana	Ca. 10-15 kg
Khat¹⁾	Ca. 500 kilo
Råopium	Ca. 500 gram

Morfinbase	Ca. 100 gram
Heroin	Ca. 25 gram
Kokain	Ca. 25 gram
Amfetamin	Ca. 50 gram
Ecstasy	Ca. 150-200 tabletter
Centralstimulerende piller	Ca. 5000 stk.
Stimulerende lægemidler	Ca. 5000 stk.
Beroligende lægemidler	Ca. 5000 stk.
Smertestillende lægemidler	Ca. 3000 stk.

¹⁾ Rigsadvokaten afgav i foråret 2011 en udtalelse til Justitsministeriet om straffniveaue i sager om khat. Det fremgår bl.a. af udtalelsen, at tiltale i almindelighed bør rejses efter straffelovens § 191, når der er tale om salg, indsmugling eller besiddelse med henblik på videreoverdragelse mv. af 500 kilo khat eller derover. [Rigsadvokatens udtalelse om straffniveaue i sager vedrørende khat, 2011](#), findes i Vidensbasen.

Der kan efter sagens konkrete omstændigheder ske fravigelse af de angivne grænser både i op- og nedadgående retning.

4.3. Afgrænsningen mellem straffelovens § 191, stk. 1, 1. og 2. pkt.

Straffelovens § 191, stk. 1, 2. pkt., indeholder en skærpet strafferamme på fængsel i 16 år for overdragelse mv. af betydelige mængder af særligt farlige og skadelige stoffer eller overdragelse af særlig farlig karakter vedrørende disse stoffer. Bestemmelsen finder ikke anvendelse for hash, der ikke betegnes som et særligt farligt eller skadeligt stof.

Det kan således have betydning for strafudmålingen, om et forhold i anklageskriftet henføres til straffelovens § 191, stk. 1, 1. eller 2. pkt. Det er vanskeligt at fastlægge en helt præcis afgrænsning for tiltalerejsningen, og derfor skal der altid foretages en konkret vurdering af, om der foreligger sådanne omstændigheder i sagen, at der er grundlag for at rejse tiltale efter § 191, stk. 1, 2. pkt., selv om overdragelsen vedrører mindre mængder end nedenfor angivet.

På grundlag af retspraksis kan der angives følgende vejledende retningslinjer for, hvornår tiltale bør rejses efter bestemmelsen i § 191, stk. 1, 2. pkt.:

Skema 3: Følgende mængder og derover anses som udgangspunkt for omfattet af straffelovens § 191, stk. 1, 2. pkt.:

Heroin/kokain:	Ca. 1,3-1,5 kilo
Amfetamin:	Ca. 2 kilo
Ecstasy:	Ca. 2 kilo svarende til 8.000 piller

Der er som nævnt ovenfor ikke tale om absolutte grænser, og spørgsmålet om, hvorvidt tiltalerejsning bør ske efter stk. 1, 1. eller 2. pkt., afhænger af sagens konkrete omstændigheder.

Højesteret har i U 2006.1533H, der samlet vedrørte indsmugling og forsøg mv. på indsmugling af ca. 6 kg kokain, tiltrådt, at et af forholdene, som omhandlede ca. 1,5 kg kokain, var henført til straffelovens § 191, stk. 1, 2. pkt. I U 2006.475H, der vedrørte indsmugling af ca. 947 gram kokain og ca. 226 gram heroin (samlet ca. 1.173 gram særlig farligt stof), havde landsretten henført forholdet til § 191, stk. 1, 2. pkt., og fastsat straffen til fængsel i 6 år. Højesteret henførte imidlertid forholdet under § 191, stk. 1, 1. pkt., og nedsatte straffen til fængsel i 5 år, idet Højesteret henviste til arten og mængden af de indførte stoffer. Endvidere blev indsmugling af i alt 1.262,3 gram hård narkotika i U 2006.810H henført under straffelovens § 191, stk. 1, 1. pkt.

Det er af afgørende betydning, at det tydeligt fremgår af anklageskriftet, om tiltalen rejses efter § 191, stk. 1, 1. eller 2. pkt. Højesteret har i U 2006.831H fastslået, at det var en rettergangsfejl, at det ikke i et spørgsmål til nævningerne blev præciseret, at tiltalen vedrørte § 191, stk. 1, 2. pkt. I den konkrete sag, hvor hverken anklageskriftet eller spørgsmålene til nævningerne indeholdt en nærmere angivelse af, om forholdet skulle henføres til 1. eller 2. pkt. i stk. 1, fandt Højesteret ikke, at rettergangsfejlen kunne begrunde en ophævelse af dommen. Højesteret henviste i den forbindelse til en redegørelse fra retsformanden i landsretten, hvori denne tilkendegav, at der på baggrund af anklagemyndighedens procedure og retsbelæringen på intet tidspunkt under nævningernes votering kan have været nogen som helst tvivl om, at sagens narkotikahandel var omfattet af straffelovens § 191, stk. 1, 2. pkt.

Der henvises tillige til U 2001.1525H, hvor Højesteret ophævede en nævningedom, fordi hverken anklageskriftet eller spørgsmålene til nævningerne indeholdt en nærmere angivelse af, om forholdet skulle henføres til § 191, stk. 1, 1. eller 2. pkt.

5. Straf og andre retsfølger

5.1. Strafpåstande ved besiddelse af euforiserende stoffer til eget forbrug

Ved besiddelse af euforiserende stoffer til eget forbrug er der som angivet ovenfor under pkt. 2.2. i visse tilfælde mulighed for, at der meddeles den sigtede en advarsel.

I øvrigt straffes besiddelse af mindre mængder euforiserende stoffer til eget forbrug efter praksis med bøde i overensstemmelse med de bødetakster, der fremgår af skema 4 nedenfor. Det skal bemærkes, at hvis der ikke er omstændigheder, der indikerer, at der er tale om besiddelse af euforiserende stoffer med henblik på videreoverdragelse, anses besiddelse af euforiserende stoffer indtil de mængder, der er angivet ovenfor i skema 1 som udgangspunkt som bestemt til eget forbrug.

Hvis en person findes i besiddelse af euforiserende stoffer, og det må antages, at stoffet er bestemt til eget forbrug, og mængden ikke overstiger de nedenfor fastsatte grænser, kan sagen afgøres med bøde og konfiskation af de euforiserende stoffer, jf. pkt. 5.10.

Findes en person i besiddelse af euforiserende stoffer, der overstiger nedenstående grænser, afgøres sagen som udgangspunkt med frihedsstraf, selv om det ikke konkret kan bevises, at der har været tale om besiddelse med henblik på videreoverdragelse. Afgrænsningen mellem besiddelse af euforiserende stoffer til eget forbrug og besiddelse med henblik på videreoverdragelse behandles under pkt. 4.1., mens straffen for salg af små mængder særligt farligt eller skadeligt stof behandles under pkt. 5.4.

Skema 4: Følgende bødepåstande anvendes i sager om besiddelse af euforiserende stoffer til eget forbrug:

Stofnavn	Stofmængde	1.gangs-tilfælde	2.gangs-tilfælde (+ 50 pct.)	3.gangs-tilfælde og senere (+ 100 pct.)
Hash, cannabisholdige produkter, syntetiske- og semisyntetiske cannabinoider	– 9,9 gram	2.000 kr.	3.000 kr.	4.000 kr.
	10 – 49,9 gram	3.000 kr.	4.500 kr.	6.000 kr.
	50 – 99,9 gram	5.000 kr.	7.500 kr.	10.000 kr.
Marihuana	– 49,9 gram	2.000 kr.	3.000 kr.	4.000 kr.
	50 – 249,9 gram	3.000 kr.	4.500 kr.	6.000 kr.
	250 – 499,9 gram	5.000 kr.	7.500 kr.	10.000 kr.
Hampeplanter	– 99,9 gram	2.000 kr.	3.000 kr.	4.000 kr.
	100 – 249,9 gram	3.000 kr.	4.500 kr.	6.000 kr.
	250 – 999,9 gram	5.000 kr.	7.500 kr.	10.000 kr.
Khat²⁾	– 999 gram	2.000 kr.	3.000 kr.	4.000 kr.
	1.000 – 1.999 gram	3.000 kr.	4.500 kr.	6.000 kr.

Stofnavn	Stofmængde	1.gangs-tilfælde	2.gangs-tilfælde (+ 50 pct.)	3.gangs-tilfælde og senere (+ 100 pct.)
	2.000 – 2.999 gram	5.000 kr.	7.500 kr.	10.000 kr.
Heroin	– 0,9 gram	3.000 kr.	4.500 kr.	6.000 kr.
	1 – 2,9 gram	6.000 kr.	9.000 kr.	12.000 kr.
	3 – 4,9 gram	8.000 kr.	12.000 kr.	16.000 kr.
LSD	– 9 dosis	3.000 kr.	4.500 kr.	6.000 kr.
	10 – 19 dosis	6.000 kr.	9.000 kr.	12.000 kr.
	20 – 49 dosis	8.000 kr.	12.000 kr.	16.000 kr.
Amfetamin	– 0,9 gram	3.000 kr.	4.500 kr.	6.000 kr.
	1 – 2,9 gram	6.000 kr.	9.000 kr.	12.000 kr.
	3 – 4,9 gram	8.000 kr.	12.000 kr.	16.000 kr.
Kokain	– 0,9 gram	3.000 kr.	4.500 kr.	6.000 kr.
	1 – 2,9 gram	6.000 kr.	9.000 kr.	12.000 kr.
	3 – 4,9 gram	8.000 kr.	12.000 kr.	16.000 kr.
Ecstasy	– 3 tabletter	3.000 kr.	4.500 kr.	6.000 kr.
	4 – 11 tabletter	6.000 kr.	9.000 kr.	12.000 kr.
	12 – 19 tabletter	8.000 kr.	12.000 kr.	16.000 kr.
Morfinbase og -klorid	– 0,9 gram	3.000 kr.	4.500 kr.	6.000 kr.

Stofnavn	Stofmængde	1.gangs-tilfælde	2.gangs-tilfælde (+ 50 pct.)	3.gangs-tilfælde og senere (+ 100 pct.)
	1 – 2,9 gram	6.000 kr.	9.000 kr.	12.000 kr.
	3 – 4,9 gram	8.000 kr.	12.000 kr.	16.000 kr.
Morfinpille	– 9 tabletter	3.000 kr.	4.500 kr.	6.000 kr.
	10 – 29 tabletter	6.000 kr.	9.000 kr.	12.000 kr.
	30 – 49 tabletter	8.000 kr.	12.000 kr.	16.000 kr.
Råopium	– 0,9 gram	3.000 kr.	4.500 kr.	6.000 kr.
	1 – 2,9 gram	6.000 kr.	9.000 kr.	12.000 kr.
	3 – 4,9 gram	8.000 kr.	12.000 kr.	16.000 kr.
Lægemidler bl.a. Stesolid, Metadon og Ketogan	– 49 tabletter	3.000 kr.	4.500 kr.	6.000 kr.
	50 – 99 tabletter	6.000 kr.	9.000 kr.	12.000 kr.

²⁾ Rigsadvokaten afgav i foråret 2011 en udtalelse til Justitsministeriet om straffniveaue i sager om khat. I udtalelsen har Rigsadvokaten på baggrund af bl.a. undersøgelser af retspraksis samt en udtalelse fra Sundhedsstyrelsen fastsat grænsen for, hvornår der er tale om besiddelse af khat til eget forbrug, til 2.999 gram. Retningslinjerne for khat trådte i kraft den 1. september 2011. [Rigsadvokatens udtalelse om straffniveaue i sager vedrørende khat, 2011](#), kan findes i Vidensbasen.

De forhøjede bøder i gentagelsestilfælde anvendes således, at gentagelsesvirkningen indtræder i forhold til alle tidligere afgørelser efter lov om euforiserende stoffer og straffelovens § 191, uanset hvilket stof den tidligere afgørelse vedrørte, uanset om den tidligere sag vedrørte besiddelse eller videresalg mv., og uafhængigt af, om den tidligere sag er afgjort med bøde eller frihedsstraf, jf. bemærkningerne til lovforslaget til lov nr. 526 af 6. juni 2007 (L 201 af 28. marts 2007, de almindelige bemærkninger pkt., 2.4.4.4.).

Tidligere afgørelser om narkotikakriminalitet har gentagelsesvirkning i 10 år i forhold til senere lovovertrædelser, der består i besiddelse af euforiserende stoffer til eget forbrug, jf. forarbejderne til lovforslaget (L 201 af 28. marts 2007, de almindelige bemærkninger, pkt. 2.4.5.3.).

Overtrædelser begået før 1. juli 2007 skal imidlertid ikke tillægges gentagelsesvirkning, jf. forarbejderne til lovforslaget (L 201 af 28. marts 2007, de specielle bemærkninger til § 5).

Med hensyn til tilfælde, hvor der foreligger flere overtrædelser af lov om euforiserende stoffer til samtidig pådømmelse, skal der ske en skønsmæssig, samlet vurdering af bødens størrelse, når flere overtrædelser bedømmes under én sag, jf. forarbejderne til lovforslaget (L 201 af 28. marts 2007, de almindelige bemærkninger, pkt. 2.4.5.5.)

Bøderne nedsættes for unge under 18 år og for personer med særlig lav indtægt i overensstemmelse med ordningen på færdselslovens område. Det er alderen og indtægtsforholdene på gerningstidspunktet, der er afgørende for spørgsmålet om bødenedsættelse. Nærmere retningslinjer, herunder indtægtsgrænser for bødenedsættelse, kan findes i Rigsadvokatmeddelelsen afsnittet om straffens fastsættelse, pkt. 5.1.1., om nedsættelse af bøder.

Hvis forholdet er begået i en målrettet skærpet strafzone, jf. straffelovens § 81 e, og der er tale om gentagelsestilfælde begået i en målrettet skærpet strafzone, vil forholdet som udgangspunkt skulle straffes med fængselsstraf, selvom der efter sædvanlig praksis ville være udmålt en bøde. Det vil f.eks. betyde, at besiddelse af mindre mængder euforiserende stoffer til eget forbrug i en målrettet skærpet strafzone allerede i andengangstilfælde som udgangspunkt vil skulle straffes med en ubetinget fængselsstraf, hvis begge forhold er begået i en målrettet skærpet strafzone. Er der tale om et førstegangstilfælde, vil bøden i stedet skulle fordobles. Der henvises i øvrigt til Rigsadvokatmeddelelsens afsnit om straffens fastsættelse, pkt. 5.8.2.

5.2. Strafpåstande ved besiddelse af euforiserende stof, der nu er forbrugt

Konstaterer politiet, at en person har været i besiddelse af euforiserende stoffer, som er forbrugt, vil der som udgangspunkt ikke være anledning til at indlede en omfattende og ressourcekrævende undersøgelse med henblik på at kunne føre bevis for arten og mængden af euforiserende stoffer, som den pågældende har forbrugt. Hvis der findes grundlag herfor, bør besiddelse eller køb/modtagelse i disse tilfælde afgøres med en advarsel eller bøde, hvis der er tale om små mængder euforiserende stoffer, eller med frihedsstraf, hvis der er tale om større mængder euforiserende stoffer.

5.3. Strafpåstande ved overdragelse eller besiddelse med henblik på videreoverdragelse af euforiserende stoffer

Som altovervejende hovedregel straffes overdragelse eller besiddelse med henblik på videreoverdragelse af euforiserende stoffer med frihedsstraf.

I enkelte tilfælde kan overdragelse og besiddelse med henblik på videreoverdragelse af euforiserende stoffer straffes med bøde i førstegangstilfælde. Det gælder således salg af hash under 50 gram og lægemidler under 10 tabletter. Bøden fastsættes i givet fald som udgangspunkt til det dobbelte af de bødepåstande vedrørende hash og lægemidler, som findes i skema 4.

Efter retspraksis idømmes der dog frihedsstraf – også ved førstegangssalg af sådanne mindre mængder – hvis det ud fra en konkret vurdering af sagens omstændigheder kan lægges til grund, at salget sker som led i organiseret narkotikahandel. Det kan være tilfældet, hvis handlen sker fra kendte salgssteder eller på anden måde har en organiseret karakter, herunder hvis handlen sker via en salgstelefon ("brune/hvide bude"). I sager af denne karakter bør der således også i førstegangstilfælde nedlægges påstand om en kortere frihedsstraf. Der kan blandt andet henvises til TfK 2012.1087/1,

AM2012.10.01B, AM2014.08.14B2. Se endvidere Østre Landsrets dom af 8. november 2023, der er trykt i U.2024.328, hvor T, der var 15 år på geringstidspunktet, og som ikke var tidligere straffet, blev idømt 60 dages ubetinget fængsel for overtrædelse af lov om euforiserende stoffer. Straffen blev gjort ubetinget, da forholdet vedrørte den organiserede hashhandel på Christiania.

Hvis en overtrædelse er begået i en målrettet skærpet strafzone udpeget i medfør af politilovens § 6 a, stk. 1, 2. pkt., er det udgangspunktet, at straffen i medfør af straffelovens § 81 e fordobles sammenlignet med straffen for tilsvarende overtrædelser begået uden for en målrettet skærpet strafzone. Der henvises i øvrigt til Rigsadvokatmeddelelsens afsnit om straffens fastsættelse, pkt. 5.8.2.

5.4. Strafpåstande ved salg af små mængder særligt farligt eller skadeligt stof

Efter § 3, stk. 2, nr. 1, i lov om euforiserende stoffer skal det ved straffens udmåling betragtes som en betydelig skærpende omstændighed, at der er tale om gentagne tilfælde af salg af et særligt farligt eller skadeligt stof.

Bestemmelsen har navnlig til formål at forhøje den konkrete strafudmåling i sager om gentagne tilfælde af salg af små mængder særlige farlige eller skadelige stoffer på gadeplan, jf. forarbejderne til lov nr. 1054 af 11. december 1996 om ændring af lov om euforiserende stoffer (Strafskærpelse ved gentagen handel med hårde stoffer) (L 23 af 3. oktober 1996, de specielle bemærkninger til § 1, nr. 1). Om salg mv. på restaurationer og diskoteker mv. henvises til pkt. 5.5. nedenfor.

Hovedreglen er, at videreoverdragelse af euforiserende stoffer straffes med fængselsstraf, og at det ved strafudmålingen skal betragtes som en betydelig skærpende omstændighed, hvis der er tale om gentagne tilfælde af salg af et særligt farligt og skadeligt stof.

På denne baggrund kan der fastsættes følgende strafpåstande for anklagemyndigheden i sager om salg af små mængder særligt farligt eller skadeligt stof (heroin og kokain):

Skema 5: Strafpåstande ved salg af små mængder særligt farligt eller skadeligt stof

1. gangstilfælde:	
1-2 handler:	10 dages fængsel
3-4 handler:	14-20 dages fængsel
5-10 handler:	30-60 dages fængsel
11 handler og derover:	mindst 3 måneders fængsel
2. gangstilfælde:	
1-2 handler:	30-60 dages fængsel

3 handler:	3 måneders fængsel
4 handler eller derover:	mindst 4 måneders fængsel
3. gangstilfælde eller derover:	
1 handel:	mindst 4 måneders fængsel

Ved ”en handel” forstås salg – eller besiddelse med henblik på salg – af én salgspakke bestående af fra 0,01 gram til 0,2 gram heroin eller kokain.

For så vidt angår straffen for salg af små mængder amfetamin eller ecstasy skal der i forhold til de strafpositioner, som er anført ovenfor, tages udgangspunkt i styrkeforholdet mellem heroin og kokain på den ene side og amfetamin eller ecstasy på den anden side. Efter praksis antages det, at amfetamin og ecstasy har en styrke svarende til ca. 2/3 af styrken ved heroin og kokain.

Hvis en overtrædelse er begået i en målrettet skærpet strafzone udpeget i medfør af politilovens § 6 a, stk. 1, 2. pkt., er det udgangspunktet, at straffen i medfør af straffelovens § 81 e fordobles sammenlignet med straffen for tilsvarende overtrædelser begået uden for en målrettet skærpet strafzone. Der henvises i øvrigt til Rigsadvokatmeddelelsens afsnit om straffens fastsættelse, pkt. 5.8.2.

5.5. Strafpåstande ved overdragelse og besiddelse med henblik på videreoverdragelse af euforiserende stoffer på restaurationer, diskoteker, koncerter, musikfestivaler mv.

Efter § 3, stk. 2, nr. 2, i lov om euforiserende stoffer, skal det ved straffens udmåling betragtes som en betydelig skærpende omstændighed, at der er tale om salg eller vederlagsfri overdragelse med henblik på senere salg af euforiserende stoffer på restaurationer, herunder diskoteker, eller ved koncerter eller musikfestivaler. Tilsvarende gælder ved andre arrangementer, hvor det typisk hovedsagelig er børn eller unge mennesker, der deltager. Bestemmelsen blev indsat ved lov nr. 445 af 9. juni 2004 om ændring af lov om euforiserende stoffer og straffuldbyrddelsesloven (Skærpet indsats mod narko mv.).

Formålet med bestemmelsen er at skærpe straffen for salg i visse miljøer af ulovlige euforiserende stoffer med henblik på at sikre en bedre beskyttelse af unge, der færdes på diskoteker, restauranter og lignende. Ved ”restaurationer” forstås restaurationer, cafeer, natklubber, barer, diskoteker og lignende steder, mens ”koncerter” omfatter enkeltstående, arrangerede musikalske optrædener, typisk mod betaling, mens musikfestivaler omfatter arrangementer, hvor mange mennesker – ofte tilbagevendende – samles om flere musikalske optrædener.

Ved ”andre arrangementer, hvor det typisk er hovedsageligt børn eller unge mennesker, der deltager”, skal forstås sammenkomster med en vis form for organisation. Der må således ikke være tale om en tilfældig sammenstimlen af personer, men arrangementet behøver omvendt ikke at have været nærmere tilrettelagt på forhånd. Om der er tale om et arrangement, hvor det typisk er hovedsagelig børn eller unge mennesker, der deltager, afhænger af arrangementets karakter. De arrangementer, der typisk er omfattet, er technofester eller lignende samt fester, der afholdes for elever, studerende mv. på

universiteter, gymnasier, efterskoler eller ungdomsklubber. Det gælder, uanset om disse drives i statsligt, kommunalt eller privat regi eller som selvejende institutioner.

Ved ”unge mennesker” i lovens forstand forstås personer i alderen op til ca. 25 år. Det er ikke afgørende, om hovedparten af deltagerne ved det konkrete arrangement er børn eller unge mennesker.

Fængselsstraf efter § 3, stk. 2, nr. 2, skal anvendes ved salg mv. af alle former for euforiserende stoffer omfattet af lovens § 1 og § 2, dvs. både særligt farlige eller skadelige stoffer som heroin, kokain, LSD, amfetamin og ecstasy, og andre stoffer som hash.

Der skal udmåles en fængselsstraf ved salg, herunder bytte, af euforiserende stoffer mv. med varer eller tjenesteydelser, og ved besiddelse med henblik på salg. Også i tilfælde, hvor der uddeles gratis vareprøver med henblik på senere salg af euforiserende stoffer, skal der udmåles en fængselsstraf i sådanne situationer.

Dette betyder bl.a. også, at f.eks. en enkeltstående overdragelse af en mindre mængde hash til en kammerat på et diskotek, som efter retningslinjerne ovenfor under pkt. 5.3. vil kunne straffes med bøde, skal straffes med fængsel. Det er forudsat, at salg af små mængder hash op til 50 gram på restaurationer mv. straffes med en kort fængselsstraf, og disse sager er således ikke omfattet af udgangspunktet om, at det hidtidige straffniveau skal skærpes med en tredjedel, jf. nedenfor.

I forhold til øvrige stoftyper er det forudsat i forarbejderne, at straffen for overtrædelser, der også før lovændringen i 2004 ville medføre en fængselsstraf, skal skærpes med 1/3 i forhold til den tidligere udmålte straf, når overdragelsen sker på steder omfattet af lov om euforiserende stoffer § 3, stk. 2, nr. 2.

Der henvises til bemærkningerne til lovforslaget (L 175 af 26. februar 2004, de almindelige bemærkninger, pkt. 2.3.2.).

Opmærksomheden henledes på, at der kan være tilfælde af gentagne tilfælde af salg af et særligt farligt eller skadeligt stof, der både er omfattet af strafskærpelsen i § 3, stk. 2, nr. 2, og som tillige er omfattet af § 3, stk. 2, nr. 1, der er beskrevet under pkt. 5.4. Det vil f.eks. være tilfældet, hvis en person i flere tilfælde har solgt små mængder særligt farligt eller skadeligt stof på et diskotek. I disse tilfælde skal skærpelsen med 1/3 ske i forhold til det straffniveau, som blev fastlagt ved indførelsen af § 3, stk. 2, nr. 1, i 1996, jf. ovenfor under pkt. 5.4.

5.6. Strafpåstande ved besiddelse og indsmugling af euforiserende stoffer i fængsler mv.

Der er ikke i lov om euforiserende stoffer fastsat særlige regler for så vidt angår straffen for besiddelse af euforiserende stoffer hos indsatte i fængsler mv. I praksis anses det imidlertid for en skærpende omstændighed, at stofferne besiddes i et fængsel.

I bemærkningerne til lovforslaget (L 175 af 26. februar 2004, de almindelige bemærkninger, pkt. 2.3.1.) til lov nr. 445 af 9. juni 2004 om ændring af lov om euforiserende stoffer og straffuldbyrdsloven (Skærpet indsats mod narko mv.), forudsættes det i forhold til de indsatte i kriminalforsorgens institutioner, at de også – ud over en eventuel disciplinærstraf – tillige som udgangspunkt mindst straffes med bøde, såfremt de findes i besiddelse af ulovlige euforiserende stoffer. Det forudsættes samtidig, at straffen for indsatte mindre besiddelser af hash til eget forbrug, dvs. besiddelse af op til 10 gram, skal svare til den straf andre personer får, dvs. normalt bødestraf.

Der vil dog også i forhold til de indsatte i kriminalforsorgens institutioner i særlige tilfælde kunne meddeles advarsel efter retsplejelovens § 722, stk. 1, nr. 7, eller § 900, ved førstegangsbesiddelse af op

til 10 gram hash til eget forbrug, hvis det på baggrund af en konkret vurdering er mest formålstjenligt at anvende denne sanktion, og

- hensynet til en effektiv strafforfølgning tilsiger dette, eller
- anvendelse af bødestraf vil medføre administrativt besvær, der ikke står i rimeligt forhold til sagens beskaffenhed, jf. pkt. 2.2.1. ovenfor.

Derudover har Justitsministeriet præciseret overfor Rigsadvokaten, at bestemmelsen i lov om euforiserende stoffer § 3, stk. 4, der trådte i kraft den 1. juli 2024, jf. nærmere under pkt. 2.2.2., også finder anvendelse i fængsler mv.

Det betyder, at advarsel (tiltalefrafald uden vilkår) skal meddeles for besiddelse af euforiserende stoffer til eget forbrug – også når dette sker i kriminalforsorgens institutioner – når sociale forhold taler herfor, og besiddelsen af stoffet skyldes en stærk afhængighed af hårde euforiserende stoffer som følge af et længere og vedvarende misbrug heraf. Dette gælder også i gentagelsestilfælde og uanset stoftype, hvis betingelserne for meddelelse af advarsel i øvrigt er opfyldt, jf. nærmere ovenfor under pkt. 2.2.2.

Sager om indsattes besiddelse af euforiserende stoffer til eget brug anmeldes som udgangspunkt til politiet, der skal afgøre, om der skal rejses tiltale, eller om overtrædelsen undtagelsesvis kan afgøres med en advarsel.

For så vidt angår besiddelse i fængsler mv. af euforiserende stoffer, herunder hash, med henblik på videreoverdragelse er straffen fængsel. Det skal i forbindelse med strafudmålingen betragtes som en skærpende omstændighed, at forholdet er begået i et fængsel mv.

Indsmugling af selv små mængder euforiserende stoffer til eget eller andres forbrug i fængsler mv. straffes konsekvent med fængselsstraf. Det gælder både ved indsmugling af hash og af andre euforiserende stoffer.

5.7. Strafpåstande ved overtrædelse af straffelovens § 191

Straffen for overtrædelse af straffelovens § 191 fastsættes navnlig under hensyn til stoffets art og mængde samt gerningsmandens rolle i forbindelse med overtrædelsen. For så vidt angår strafudmåling i konkrete sager om større mængder stof henvises til den righoldige praksis fra Højesteret. Det fremgår af denne praksis, at stoffets koncentration i almindelighed ikke har betydning for strafudmålingen, jf. f.eks. U 1998.1321/2H (heroin) og U 2001.1709/1H (amfetamin).

Straffelovens § 191 er senest ændret ved lov nr. 218 af 31. marts 2004, hvorved strafferammen i stk. 1, 1. pkt., blev forhøjet til fængsel indtil 10 år, mens strafferammen i stk. 1, 2. pkt., blev forhøjet til fængsel indtil 16 år.

Der kan af retspraksis udledes følgende omtrentlige strafniveauer for overtrædelser af straffelovens § 191:

Skema 6: Oversigtsskema over omtrentlige strafniveauer for udvalgte mængder af heroin, kokain, amfetamin, hash og khat

Stofstype	Mængde	Strafniveau
Heroin	100 gram	Ca. 1 år

	1 kilo	Ca. 5 år
	2 kilo	Ca. 6-7 år
Kokain	100 gram	Ca. 1 år
	1 kilo	Ca. 5 år
	2 kilo	Ca. 6 år
Amfetamin	100 gram	Ca. 6-8 mdr.
	1 kilo	Ca. 3 år
	2 kilo	Ca. 5 år
Hash, cannabisholdige produkter, syntetiske- og semisyntetiske cannabinoider	10 kilo	Ca. 10 mdr.-1 år
	100 kilo	Ca. 2 år og 6 mdr.
Khat³⁾	500 kilo	Ca. 4-6 mdr.
	1.000 kilo	Ca. 7-8 mdr.

³⁾ Rigsadvokaten afgav i foråret 2011 en udtalelse til Justitsministeriet om straffniveaue i sager om khat. Retningslinjerne for khat trådte i kraft den 1. september 2011. [Rigsadvokatens udtalelse om straffniveaue i sager vedrørende khat, 2011](#), kan findes i Vidensbasen.

Anklagemyndighedens straffpåstande i sager om overtrædelse af straffelovens § 191 bør tage udgangspunkt i ovenstående omtrentlige straffniveauer.

Hvis en overtrædelse er begået i en målrettet skærpet strafzone udpeget i medfør af politilovens § 6 a, stk. 1, 2. pkt., er det udgangspunktet, at straffen i medfør af straffelovens § 81 e fordobles sammenlignet med straffen for tilsvarende overtrædelser begået uden for en målrettet skærpet strafzone. Hvis en fordobling af straffen imidlertid vurderes ikke at stå i rimeligt forhold til den begåede kriminalitet sammenholdt med tilsvarende overtrædelser begået uden for en målrettet skærpet strafzone, vil straffen i stedet skulle skærpes med en tredjedel. Der henvises i øvrigt til Rigsadvokatmeddelelsens afsnit om [straffens fastsættelse, pkt. 5.8.2.](#)

5.8. Strafpåstande i sager om skunkvæksthuse

Anklagemyndighedens straffpåstand skal svare til straffpåstanden for salg mv. af den samme mængde hash, således at det beregnede udbytte af dyrkning af skunkplanter straffes på samme måde som den

samme mængde hash. Der kan i den forbindelse henvises til Højesterets dom af 5. oktober 2016, U 2017.261H ([AM2016.10.05H2](#)) vedrørende strafudmålingen.

Der skal således ikke differentieres i strafpåstanden afhængig af cannabisplanternes styrke.

Der henvises til [pkt. 2.5.2.](#) om beregning af det skønnede marihuanaudbytte.

5.9. Anvendelse af samfundstjeneste

For så vidt angår anvendelse af samfundstjeneste henvises til Rigsadvokatmeddelelsen afsnittet om [Samfundstjeneste](#). Det fremgår af pkt. 5.3.4. i dette afsnit, at lovændringen fra 2015 – lov nr. 152 af 18. februar 2015 (L 50 af 5. november 2014) – næppe har særlig betydning for anvendelsen af samfundstjeneste i sager om overtrædelse af lov om euforiserende stoffer. Anklagemyndigheden skal dog – ligesom i andre straffesager – være opmærksom på, om der efter en konkret vurdering kan være anledning til at anvende samfundstjeneste som alternativ til ubetinget fængsel.

I sager om overtrædelse af straffelovens § 191 er udgangspunktet ubetinget fængsel, jf. pkt. 5.2. i Rigsadvokatmeddelelsen afsnittet om [Samfundstjeneste](#).

5.10. Konfiskation af ulovlige euforiserende stoffer, redskaber og udbytte

Straffelovens §§ 75-77 a indeholder bestemmelser om konfiskation. De almindelige betingelser for konfiskation af udbytte og genstande fremgår af § 75, mens § 76 bestemmer, hos hvem konfiskation kan finde sted. Herudover kan der efter straffelovens § 76 a ske konfiskation af udbytte fra ikke-identificeret kriminalitet.

5.10.1. Konfiskation af ulovlige euforiserende stoffer og redskaber

Findes nogen i besiddelse af ulovlige euforiserende stoffer, skal stofferne søges beslaglagt og konfiskeret, jf. straffelovens § 75, stk. 2. Det samme gælder redskaber, der benyttes til indtagelse af euforiserende stoffer, f.eks. en hashpipe, eller redskaber, der benyttes til at fordele euforiserende stoffer, f.eks. en vægt eller poser til opbevaring af euforiserende stoffer ("pølsemandsposer").

I medfør af § 1, nr. 4, i bekendtgørelse nr. 1297 af 18. november 2010 kan der i sager, hvor der ikke bliver spørgsmål om højere straf end bøde, vedtages udenretlig konfiskation af euforiserende stoffer, som sigtede ikke lovligt er i besiddelse af, samt genstande, der benyttes eller er bestemt til at benyttes ved indtagelse eller fordeling af sådanne stoffer.

Efter straffelovens § 76, stk. 1, kan konfiskation af bl.a. de i § 75, stk. 2, nævnte genstande ske hos den, der er ansvarlig for lovovertrædelsen, og hos den, på hvis vegne han eller hun har handlet.

5.10.2. Konfiskation af udbytte

Udbytte ved en strafbar handling eller et hertil svarende beløb kan helt eller delvis konfiskeres i medfør af straffelovens § 75, stk. 1.

Dette indebærer, at der påstås konfiskation af salgssummen i medfør af § 75, stk. 1, såfremt salgssummen for stoffet helt eller delvis er i behold. Hvis dette ikke er tilfældet, påstås konfiskation af et beløb, der svarer til udbyttet.

Udgangspunktet for beregningen af udbyttet er det beløb, som er kommet ind ved salget, med fradrag af indkøbsprisen. Omkostninger forbundet med salget, herunder betaling af personer for medvirken ved salget, fradrages ikke.

Hvis der ikke foreligger præcise oplysninger om indkøbspris og salgspris, påstås konfiskation af et skønsmæssigt beløb, der med sikkerhed må antages at dække fortjenesten, jf. § 75, stk. 1, 2. pkt. Konfiskation efter denne bestemmelse kan kun ske af udbytte, som tiltalte har opnået ved den overtrædelse, som han eller hun findes skyldig i, jf. nedenfor om straffelovens § 76 a vedrørende konfiskation af udbytte fra ikke-identificeret kriminalitet.

Det beløb, der påstås konfiskeret, anføres i anklageskriftet.

I forhold med flere gerningsmænd må anklagemyndigheden på grundlag af et skøn foretage en fordeling, eventuelt ligedeling, og nedlægge konfiskationspåstand over for hver enkelt af de tiltalte, idet der ikke er adgang til at idømme flere tiltalte solidarisk konfiskation, jf. § 76, stk. 1, og U 1993.48H og U 2006.171H.

5.10.3. Anvendelsen af udenretlig konfiskation

Udenretlig konfiskation af pengeudbytte indvundet ved en strafbar handling kan ske i sager, hvor der ikke bliver spørgsmål om højere straf end bøde, jf. § 2 i [bekendtgørelse nr. 1297 af 18. november 2010](#).

5.10.4. Udbyttekonfiskation efter straffelovens § 76 a

Efter straffelovens § 76, stk. 1, kan konfiskation efter § 75, stk. 1, ske hos den, hvem udbyttet er tilfaldet umiddelbart ved den strafbare handling.

Bestemmelsen har til formål at øge mulighederne for konfiskation af udbytte ved kriminalitet, således at det i visse tilfælde er tiltalte, der skal bevise eller sandsynliggøre, at pågældendes formue ikke stammer fra en lovovertrædelse.

Der findes en omfattende praksis vedrørende anvendelsen af straffelovens § 76 a. For så vidt angår den nedre beløbsmæssige grænse for konfiskation efter bestemmelsen bemærkes, at Østre Landsret i [U 2005.1757H](#) afviste konfiskation af 5.000 kr. hos T og konfiskation af 4.500 kr. og en guldhalskæde hos B under henvisning til forarbejderne til straffelovens § 76 a. Spørgsmålet om konfiskation indgik ikke i Højesterets behandling af sagen.

Særlig vedrørende konfiskation af formuegoder bemærkes, at anklagemyndigheden ved beslaglæggelse af fast ejendom, herunder andelsboliger, og biler med henblik på konfiskation skal sørge for, at beslaglæggelsen tinglyses, jf. herved retsplejelovens § 807, stk. 4.

Bestemmelsen i § 76 a blev indsat i straffeloven ved lov nr. 411 af 10. juni 1997 om ændring af straffeloven, retsplejeloven og våbenloven (Styrkelse af politiets muligheder for at efterforske alvorlig kriminalitet, konfiskation, øget vidnebeskyttelse og skærpelse af straffen for våbenbesiddelse mv.).

6. Efter dom

6.1. Domme til Vidensbasen

Anklageren skal overveje, om dommen er egnet til at indgå i Anklagemyndighedens Vidensbase.

Vidensbasen skal dels indeholde afgørelser, som afspejler straffniveauet, praksis for rettighedsfrakendelse og andre retsfølger mv., dels afgørelser af mere principiel karakter, hvor der er taget stilling til et eller flere uafklarede spørgsmål i relation til bestemmelsernes anvendelsesområde, fortolkning mv.

En afgørelse kan også have generel betydning, hvis den f.eks. indeholder en sagkyndig erklæring eller anden faglig udtalelse, som vil være anvendelig i andre sager.

Domme til Vidensbasen sendes på mail til vidensenheden@ankl.dk med en kort begrundelse for indstillingen. Domme til Vidensbasen skal være endelige.

7. Love og forarbejder

Straffeloven:

Seneste lovbekendtgørelse

- Lovbekendtgørelse nr. 434 af 25. april 2024 af straffeloven

Relevante ændringslove og forarbejder

- Lov nr. 218 af 31. marts 2004 om ændring af straffeloven og retsplejeloven (Ændring af strafferammer og bestemmelser om straffastsættelse mv.) ([L 99 af 26. november 2003](#))
- Lov nr. 152 af 18. februar 2015 om ændring af straffeloven og lov om fuldbyrdelse af straf (Samfundstjeneste mv.) ([L 50 af 5. november 2014](#))
- Lov nr. 411 af 10. juni 1997 om ændring af straffeloven, retsplejeloven og våbenloven (Styrkelse af politiets muligheder for at efterforske alvorlig kriminalitet, konfiskation, øget vidnebeskyttelse og skærpelse af straffen for våbenbesiddelse mv.) ([L 98 af 28. november 1996](#))

Lov om euforiserende stoffer:

Seneste hovedlov og lovbekendtgørelse

- Lov nr. 169 af 24. maj 1955 om euforiserende stoffer
- Lovbekendtgørelse nr. 1334 af 9. december 2019 af lov om euforiserende stoffer

Relevante ændringslove og forarbejder

- Lov nr. 667 af 11. juni 2024 om ændring af lov om euforiserende stoffer (Tydeliggørelse af advarselsreglen og ændring af ordningen om fritagelse fra strafforfølgning i tilknytning til stofindtagelsesrum) ([L 179 af 30. april 2024](#))
- Lov nr. 382 af 27. april 2016 om ændring af lov om euforiserende stoffer (Assisteret stofindtagelse i stofindtagelsesrum) ([L 112 af 28. januar 2016](#))
- Lov nr. 606 af 18. juni 2012 om ændring af lov om euforiserende stoffer (stofindtagelsesrum) ([L 185 af 9. maj 2012](#))
- Lov nr. 535 af 17. juni 2008 om ændring af lov om euforiserende stoffer (Ordnation af heroin som led i lægelig behandling af stofmisbrugere) ([L 138 af 27. marts 2008](#))

- Lov nr. 526 af 6. juni 2007 om ændring af lov om euforiserende stoffer (Højere bøder i narkosager) (L 201 af 28. marts 2007)
- Lov nr. 445 af 9. juni 2004 om ændring af lov om euforiserende stoffer og straffuldbyrddelsesloven (Skærpet indsats mod narko mv.) (L 175 af 26. februar 2004)
- Lov nr. 1054 af 11. december 1996 om ændring af lov om euforiserende stoffer (Strafskærpelse ved gentagen handel med hårde stoffer) (L 23 af 3. oktober 1996)

Relevante bekendtgørelser:

- Bekendtgørelse nr. 2446 af 12. december 2021 om euforiserende stoffer som senest ændret ved bekendtgørelse nr. 1012 af 3. september 2024
- Bekendtgørelse nr. 972 af 28. juni 2016 om stofindtagelsesrum